

Vad innebär IVOs tillsyn av medicinsk vård och behandling för personer som bor på särskilt boende för äldre (SÄBO)?

IVO genomförde flera större granskningar inom äldreområdet under 2020. De brister som framkom då pekade tydligt på behovet av ytterligare granskningar. Därför genomförs nu under 2021 en stor SÄBO-tillsyn.

I SÄBO-tillsynen kontrollerar IVO att brister och missförhållanden avhjälps samt att vårdgivarna fullgör sina skyldigheter enligt patientsäkerhetslagens (PSL) stadganden om ett systematiskt patientsäkerhetsarbete (7 kap. 3-4 §§ PSL). I detta ingår bland annat att vårdgivarna ska planera, leda och kontrollera verksamheten på ett sätt som leder till att kravet på god vård enligt hälso- och sjukvårdslagen upprätthålls. Vårdgivaren ska vidare vidta de åtgärder som behövs för att förebygga att patienter drabbas av vårdskador (3 kap. 1-2 §§, 7 kap 3 § PSL).

Vad tittar IVO på?

I tillsynen kommer IVO att titta på vårdgivarnas förmåga att planera, leda och kontrollera verksamheten så att de uppfyller kraven på patientsäkerhet och god vård. IVO kommer bland annat granska att patienter ges individuell medicinsk bedömning och behandling enligt ordination, förekomst av individuell vårdplan (SIP) (2 kap. 7 § SoL, 16 kap. 4 § HSL), kontinuitet, att hanteringen av läkemedel är god (HSLF-FS 2017:37, SOSFS 1997:14) och att reglerna om brytpunktsamtal och vård i livets slutskede följs.

Vad är nytt i denna granskning?

SÄBO-tillsynen är inte en ny inriktning, då den svarar mot kravet på att IVO agerar med tillsyn vid brister och risker i vården och omsorgen. Covid 19-pandemin har både medfört och synliggjort många och allvarliga brister och risker i vården av boende på SÄBO i hela landet. Därför blir granskningen med nödvändighet omfattande, och kräver ett gediget faktaunderlag. Det nya är att IVO nu erbjuder vårdgivare att överföra informationen i digital form och att vi utvecklat digitala analysverktyg som komplement till den manuella granskningen.

Varför begär IVO in journaler?

Informationen som IVO har handlar om att äldre på SÄBO inte givits relevant vård och att det finns brister och risker i vården av äldre på SÄBO i hela landet. För att kontrollera

detta behöver IVO bland annat information från journaler, då det inte finns några andra datakällor som kan visa på vilken vård som patienterna som bor på SÄBO har fått.

Får IVO begära in journaler?

Ja IVO har enligt 7 kap. 20 § PSL rätt att från de verksamheter som står under tillsyn begära handlingar, prover och annat material som rör verksamheten samt de upplysningar om verksamheten som IVO behöver för sin tillsyn.

Hur hanterar IVO inhämtade journaler?

Journaler och annat inhämtat underlag i tillsynen omfattas av sekretess enligt 25 kap. 3 § OSL, vilket innebär den normala tillsynssekretessen med presumtion för sekretess. Journalerna lagras på säkra servrar i Sverige (bakom brandväggar och fysiska skydd) med separerade ytor för lagring och analys. Den tekniska lösningen uppfyller MSB:s krav för hantering av information med denna säkerhetsklass.

Hur beaktar IVO dataskyddsförordningen?

En risk- och konsekvensbedömning har gjorts innan uppgiftsinsamlingen påbörjats. Relevanta åtgärder har vidtagits för att hantera de risker som har identifierats. Risk- och konsekvensbedömningen omprövas kontinuerligt under hela tillsynsprojektet. Därigenom säkerställer IVO att granskningen följer reglerna i dataskyddsförordningen och att nödvändiga åtgärder för att säkerställa en hög säkerhet vidtas.

När det gäller utformningen av informationsinsamlingen har IVO beaktat minimeringskraven som följer av dataskyddsförordningen, både vad gäller uppgiftsinsamling och lagring av uppgifter.

IVO har bedömt att det underlag som nu inhämtats i form av journaler är nödvändigt för granskningen av om vården för personer vid SÄBO uppfyller kraven avseende patientsäkerhet och god vård. Urvalet bygger på att samla personuppgifter i så liten utsträckning som möjligt utifrån vad IVO vet om brister och risker i vården och omsorgen av personer som bor på SÄBO.

Hur bedömer IVO frågan om registerförfattning?

Regeringen har låtit utreda frågor om dataskydd inom Socialdepartementets verksamhetsområde utifrån anpassning till EU:s dataskyddsförordning. Av prop. 2017/18:171 framgår regeringens bedömning avseende de myndigheter som inte har registerförfattningar. Utifrån propositionen finns det inte någon särskild registerförfattning för IVOs behandling av personuppgifter för hälso- och sjukvården. Regeringen anger att de myndigheter som saknar registerförfattningar då ska tillämpa dataskyddsförordningen. IVOs tolkning är utifrån detta i enlighet med regeringens bedömning att IVO ska tillämpa dataskyddsförordningen vid hanteringen av personuppgifter.

Se propositionen kapitel 5.4, sid. 63 och framåt.